ҲОСИЛ БАЙРАМИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советига ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 3 декабрь 1972 йил, якшанба ◆ № 284 (15.455). ◆ Баҳоси 2 тийин.

САМОЛЁТ БОРТИДАН

ВЕНГРИЯ СОЦИАЛИСТИК ИШЧИ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ ЯНОШ КАДАРГА
ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ ПАЛ ЛОШОНЦИГА
ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ ЕНЕ ФОККА

Меҳмондўст Венгрия тупроғидан кетаётганимизда мамлакатингизда бўлган вақтимизда дилхушлик билан кутиб олинганлигимиз учун, бизга нисбатан қилинган самимийлик ва меҳрибонлик учун сизларга, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетига, Венгрия Халқ Республикасининг Президиумига, Венгрия Халқ Республикасининг Министрлар Советига ва бутун венгер халкига Совет партия-ҳукумат делегацияси номидан яна бир марта сидқидилдан ташаккур айтишга ижозат бергайсиз. Бизнинг делегациямиз, партия ва давлат раҳбарлари билан олиб борилган музокаралар ва суҳбатлар. Венгрия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари билан бўлиб ўтган тулқинлантирувчи учрашувлар КПСС билан Венгрия Социалистик ишчи партияси ўртасидаги, Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасидаги, мамлакатларимизнинг халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, деган қатъий ишонч билан Ватанга қайтиб келаётир.

Венгрия Халқ Республикасининг коммунистларига, меҳнаткашларига ва шахсан сиз азиз ўртоқларга социалистик қурилишда ва Венгрия Социалистик ишчи партияси X съездининг қарорларини амалга оширишда катта-катта муваффақиятлар тилаймиз!

Қардош венгер халқига бахт-саодат ва равнақ тилаймиз!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВ.

ҒАЛАБА МУБОРАК!

РЕСПУБЛИКАНИНГ ҲАММА КОЛХОЗЧИЛАРИГА, СОВХОЗ ИШЧИЛАРИГА, МЕХАНИЗАТОРЛАРИГА, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МУТАХАССИСЛАРИГА, БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

Азиз ўртоқлар! Дўстлар!

Совет кишилари завқли ва қувончли айёмда яшамоқдалар. Мамлакатимиз, бутун тараққийпарвар инсоният буюк тарихий воқеа арафасида — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги бўсағасида турибди. Дунёда биринчи социалистик давлат эркин халқлар бирлиги, дўстлиги ва қардошлигининг тарихда мисли кўрилмаган муносабатларини бошлаб берди. Бу дўстлик — социализмнинг энг буюк ғалабаларидан биридир, совет жамиятининг кудратли ҳаракатлантирувчи кучидир, СССРдаги ҳамма миллат меҳнаткашларининг энг олижаноб мақсад —коммунизм қуриш йўлидаги ижодий бунёдкорлигининг битмас-туганмас манбаидир.

Совет Иттифоқининг олтин юбилейини мамлакатимизнинг барча қардош халқлари билан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам муносиб кутиб олмоқдалар. Саноат корхоналари, транспорт ва қурилишларнинг коллективлари беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан аввал тугалламоқдалар, КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширмоқдалар.

Давлатга ғалла, шоли, сабзавот, мева, полиз экинлари, пилла ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини сотиш юзасидан белгиланган бу йилги планлар анча ошириб бажарилди. Чорвачилик юксалиб бормоқда. Гўшт, сут, тухум етиштириш ва тайёрлаш йиллик планлари ошириб бажарилади.

Пахтазорлардаги ғалаба Ўзбекистон деҳқонлари ва барча меҳнаткашларининг энг катта меҳнат армуғони бўлди. Пахтачиликни юксалтириш — бизнинг хўжалик қурилишидаги бош вазифамиздир. Республика меҳнаткашлари Ватанни пахта билан таъминлашни мамлакатнинг барча қардош республикалари ва социалистик ҳамдўстлик халқлари олдидаги ўзларининг ватанпарварлик ва интернационал бурчлари деб биладилар.

Зотан, биз бугун қонуний ифтихор билан айтамизки, партия ва халққа берилган ваъда шараф билан бажарилди. Пахтазорларда мисли кўрилмаган ҳосил етиштирилди. Ватан Ўзбекистондан 4 миллион 700 минг тонна «оқ олтин» олди. Бу йил энг кўп ялпи ҳосил олиниб, бунинг устига энг юксак унумдорликка ҳам эришилди. 1 миллион 670 минг гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 28 центнерга яқин пахта олинди.

Баракали пахта хирмони учун, юбилей шарафига олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун олиб борилган умумхалқ курашига республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР пахтакорлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Андижон областининг хўжаликлари давлатга 584 минг тонна, Фарғона области 556 минг тонна, Сирдарё области 515 минг тонна, Бухоро области 439 минг тонна, Наманган области 421 минг тонна, Самарқанд области 438 минг тонна, Тошкент области 402 минг тонна, Сурхондарё области 392 минг тонна, Қашқадарё области 343 минг тонна, Хоразм области 345 минг тонна, Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари 266 минг тонна пахта сотдилар.

Бу йилги ҳосил учун кураш мураккаб ва қийин шароитларда ўтди. Кўклам чўзилиб кетганлиги, дўл аралаш жала қуйиб турганлиги, ёз ойларининг салқин келганлиги сабабли ғўзанинг ривожи сустлашиб қолди, қўшимча қийинчиликлар вужудга келди. Лекин пахтакорларнинг, механизаторларнинг, республика барча меҳнаткашларининг зарбдор меҳнати, фидокорлиги ва ташаббускорлиги, тажрибаси, маҳорати ва ғалабага бўлган иродаси об-ҳаво инжиқликлари устидан ғолиб чиқди.

Аввало, жонажон Коммунистик партиянинг, партия ленинчи Марказий Комитетининг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўрток Леонид Ильич Брежневнинг совет пахтачилигини ривожлантириш тўғрисидаги, республикамиз ишлаб чиқарувчи кучларини ўстириш ҳақидаги, кўп миллатли Ватанимиздаги ҳамма халқларнинг бахт-саодати ва роҳат-фароғати тўғрисидаги доимий оталарча ғамхўрлиги — қўлга киритилган муваффақиятларнинг манбаи бўлди

Пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети чақирган ва ўрток Л. И. Брежнев иштирокида ўтган йиғилиши муваффақият қозонишда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Ўрток Л. И. Брежнев шу йиғилишда пахтакорлар меҳнатига юксак баҳо берганлиги, унинг маслаҳатлари ва йўл-йўриқлари омманинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада жўш урдириб юборди, юбилей йилидаги баракали пахта хирмони учун курашнинг муваффақиятига самарали таъсир ўтказди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети **фидокорона ва қаҳрамонона меҳнат қилган сиз, азиз колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига** қизғин ташаккур айтадилар. Сизлар жуда соз ишладингиз, забардаст қўлларингиз билан ернинг баракатини ошириш учун ҳамма ишни қилдингиз, пахтакорнинг шон-шарафи ва ор-номуси нақадар юксак эканини амалда исботладингиз.

Шавкатли механизаторлар, далаларнинг донгдор гвардиячилари, сизларга ташаккур изҳор этамиз. Сизларга Ватан топширган пахта териш машиналарида 2 миллион 100 минг тоннадан кўпроқ пахта ёки етиштирилган бутун ҳосилнинг 46 проценти териб олинди. Бундай натижага биринчи бор эришилди. Бу эса дала гвардиячиларининг сўзи билан иши бир эканлигининг, улар ваъдага вафодорлигининг энг яхши далилидир.

Биз қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигининг барча мутахассисларига, ажойиб олимларимиз ва селекциячиларимизга, конструкторларимиз ва машинасозларимизга ўз миннатдорчилигимизни ва чуқур ташаккуримизни билдирамиз. Уларнинг кунт билан қилаётган ижодий ишлари туфайли далаларнинг унумдорлиги ошмоқда, агротехника такомиллашмоқда, пахтанинг вилтга чидамли серҳосил навлари, ажойиб қишлоқ хўжалик техникаси яратилмоқда.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети **район марказларининг аҳолисига ва посёлкаларнинг ишчиларига, шаҳарларнинг меҳнаткашларига, ишчиларга, инженерларга, хизматчиларга, студентларга, ўқувчиларга,** сизларнинг ҳаммангизга миннатдорчилик билдирадилар! Ҳосил теримининг долзарб кунларида ҳаммангиз пахтакорлар сафида турдингиз, қишлоқ меҳнаткашларига самимий, беғараз ёрдамингиз билан Ўроқ ва Болғанинг мустаҳкам дўстлиги китобига ёрқин саҳифа ёздингиз. Бугун республикамизда яшовчи ҳар бир киши: тоғ-тоғ пахта ғарамларида менинг ҳам ҳиссам, менинг ҳам шахсий улушим бор, деб ифтихор билан айта олади.

Тайёрлов пунктларининг, пахта тозалаш заводларининг ходимлари пахтани қабул қилиш ва қайта ишлашни давлат манфаатларини кўзлаб моҳирона ташкил этдилар.

Коммунистлар билан комсомоллар ҳамиша пахта учун курашнинг олдинги сафида бўлдилар. Улар ҳосил теримида юксак меҳнат жўшқинлиги намунасини кўрсатдилар, сўзлари ва ишлари билан одамларни фидокорона меҳнатга руҳлантирдилар.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимлари социалистик мусобақани қизитиш учун, унинг натижаларидан ҳаммани хабардор қилиб туриш, маънавий ва моддий рағбатлантириш чораларини кўриш учун кўп иш қилдилар, далада ишлаётганларга ғамхўрлик ва меҳрибонлик кўрсатдилар, муваффақиятли ишлаш учун ҳамма шароитни яратиб бердилар.

Ҳаммамиз учун қувончли бўлган шу кунларда биз пахтачиликни, республика халқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларини юксалтиришда берилган катта мадад учун Ватанимизнинг қардош халқларига, аввало улуғ рус халқига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирамиз.

Замонамизнинг улуғвор ҳақиқати, қардош халқларнинг тобора мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги — бундан буёнги ғалабаларимизнинг, доно коммунистлар партиясининг режалари муваффақиятли бажарилишининг гаровидир.

Азиз ўртоқлар! Дўстлар!

Биз катта, шонли ғалаба қозондик. Бу йилги ютуқларимиз—пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини келгусида муваффақиятли ривожлантиришнинг мустаҳкам заминидир. Шу боисдан ҳозир йилнинг якунларини жуда синчиклаб анализ қилиш, беш йилликнинг учинчи йилида янги марраларга эришмоқ учун қайси резервларни қўшимча равишда ишга солишни конкрет белгилаб олиш жуда муҳимдир. Ҳамма кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида юқори сифатли қилиб бажариш, чорва қишловини намунали ўтказиш, хуллас, деҳқончилик ва чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини янада юксалтириш, колхозлар ва совхозлар экономикасини ўстириш учун мустаҳкам негиз яратиш зарур.

Ўзбекистон меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини социалистик Ватанимиз тўғрисидаги эзгу фикр-ўйлар билан, жонажон Коммунистик партияга меҳр-муҳаббат туйғуси билан, қардош республикаларнинг халқларига астойдил миннатдорчилик билан кутиб олмоқдалар. Улуғ Советлар мамлакатининг катта-катта ғалабаларидан руҳланган меҳнаткашларимиз КПСС XXIV съезди қарорларини муддатидан аввал бажаришга, коммунизмнинг буюк ва порлоқ идеаллари тантанаси йўлида янада фидокорона меҳнат қилишга азму қарор берганлар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | **ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** | **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СОВЕТ — ВЕНГРИЯ АХБОРОТИ

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ва Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев бошчилигидаги СССР партия-ҳукумат делегацияси 1972 йил 27 ноябрдан 1 декабргача расмий дўстона визит билан Венгрия Халқ Республикасида бўлди. Совет-партия ҳукумати делегацияси Венгрия Халқ Республикасида бўлган чоғида музокаралар бўлиб ўтди. Музокараларда қуйидагилар қатнашдилар:

Совет томонидан; КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети аъзоси. СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети аъзоси, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССРнинг ВХРдаги элчиси В. Я. Павлов, шунингдек КПСС Марказий Комитети аъзоси К. В. Русаков ва КПСС Марказий Ревизия Комиссиясининг аъзоси А. М. Александроз.

Венгрия томонидан: ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ВХР Министрлар Совети Раиси Ене Фок, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ВСИП Будапешт шаҳар комитетининг биринчи секретари Қарой Немет, ВСИП Марказий Комитети секретари Арпад Пуллаи, ВСИП Марказий Комитети аъзоси, ВХР ташқи ишлар министри Янош Петер, ВСИП Марказий Комитети аъзоси, ВХР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Фридьеш Пуйя, ВСИП Марказий Комитети аъзоси, ВХРнинг СССРдаги элчиси Дьюла Рапаи, шунингдек ВСИП Марказий контроль комиссиясининг аъзоси, ВСИП Марказий Комитети Халқаро бўлимининг мудири Андраш Денеш ва ВХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Йожеф Марьян.

Томонлар ҳар иккала мамлакат ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ривожланишининг энг муҳим масалалари тўғрисида, социалистик ва коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи ҳусусиятлари тўғрисида фикрлашдилар, КПСС билан ВСИП ўртасида, СССР билан ВХР ўртасида қардошларча алоқаларни янада ривожлантириш тадбирларини келишиб олдилар.

СССР партия-ҳукумат делегацияси КПСС XXIV съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида, совет ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, халқ зиёлилари шонли тарихий сана — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини баланд сиёсий руҳ ва меҳнат ғайрати билан кутиб олаётганлиги ҳақида, фан техника революцияси муваффақиятларидан фойдаланиш ва меҳнат унумдорлигини янада ўстириш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида совет халқининг эришаётган муваффақиятлари ҳақида, йирик социал-иқтисодий тадбирлар ва меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш программаси изчиллик билан амалга оширилаётганлиги тўғрисида ахборот берди.

Венгрия томони Советлар мамлакати ташкил топган биринчи кунларданоқ социализм ва коммунизм идеаллари учун жаҳон миқёсида олиб борилаётган курашда ғоят катта ўрин эгаллаганлигини, озодлик ва мустақиллик учун курашаётган халқларнинг мустаҳкам таянчи эканлигини уқтириб ўтди. Инсоният тараққиётини тўхтатиш йўлидаги уринишларидан ҳали ҳам воз кечмаётган империалистик реакциянинг кирдикорларини барбод қилиб, Совет Иттифоқи тинчлик, демократия ва социализмнинг мустаҳкам таянчи бўлиб турибди. Венгрия томони совет халқининг коммунизм қурилишида эришаётган жуда катта муваффақиятларига юксак баҳо берди. КПСС XXIV съездининг қарорлари совет халқи учун янада улуғвор истиқболлар яратди. Съезд қарорларини амалга ошириш Совет Иттифоқи кучига куч, қудратига қудрат қўшади, совет кишиларининг ҳаётини янада гўзал ва бахтиёр қилади.

Венгрия раҳбарлари ВСИП X съезди қарорларининг қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида эришилган натижалар тўғрисида, ВХРнинг социалистик жамият қуриш йўлидан муваффақият билан олға бораётганлиги ҳақида социалистик миллий бирлик тобора мустаҳкамланаётганлиги тўғрисида гапириб бердилар. ВСИП X съезди қарорларининг изчиллик билан амалга оширилиши мамлакатнинг бир текис ривожланиши учун шароит яратишни таъминлайди, деб таъкидланди.

Совет томони қардош венгер халқининг ютуқларига, социалистик жамият қуришда эришган муваффақиятларига юксак баҳо берди. Венгрия экономикаси, фани ва маданиятининг юксалиши, ВСИП X съезди қарорларининг амалга оширилиши меҳнаткашларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш йўлида бундан кейинги тадбирларни амалга ошириш учун мустаҳкам замин яратади.

(Давоми иккинчи бетда).

МОСКВАГА ҚАЙТА ЁТИБ

Венгрия Халқ Республикасига расмий визит билан борган Совет партия-ҳукумат делегацияси Москвага қайтаётиб Киев шаҳрида тўхтади. (ТАСС).

КЕЧА, 2 ДЕКАБРДА ТОШКЕНТДА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ БЎЛИБ ЎТДИ. ЙИҒИЛИШ РЕСПУБЛИКАДА ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ ҲАҚИДАГИ МАСАЛАНИ КЕНГ МУҲОКАМА ҚИЛДИ. ЙИҒИЛИШДА УМУМДАВЛАТ, УМУМХАЛҚ АҲАМИЯТИГА ЭГА БЎЛГАН БУ ҒОЯТ МУҲИМ МАСАЛА ЮЗАСИДАН АМАЛИЙ ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНГАН РЕЗОЛЮЦИЯ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СОВЕТ—ВЕНГРИЯ АХБОРОТИ

(Боши биринчи бетда).

Социалистик мусобақанинг кенг қулоч ёйганлиги, социалистик меҳнат бригадалари ҳаракати ҳозирги вақтда Венгриянинг характерли белгиси бўлиб, Венгрия ишчилар синфининг юксак сиёсий етуклигини ва меҳнатдаги активлигини кўрсатади. Венгер халқи Венгрия Социалистик ишчи партияси раҳбарлигида комил ишонч билан социализмни тўла-тўкис қуриш сари олға бормоқда.

Томонлар ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш, халқ хўжалигини ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштириш тадбирларини амалга оширишда ҳар иккала мамлакат эришган тажрибалар тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Янги жамият қуриш тажрибаларининг ўзаро ўрганилиши ва фойдаланилиши ҳар бир социалистик мамлакатнинг муваффақиятларини кўпайтиришга имкон берувчи муҳим омил эканлиги ва шундай омил бўлиб қолишига ишонч изҳор этилди. Музокаралар давомида шу нарса мамнуният билан таъкидлаб ўтилдики, марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принципларига асосланган СССР билан ВХР ўртасидаги муносабатлар тўла ишонч ва ҳамжиҳатлик муносабатларидан иборатдир. Сиёсатда, экономикада, идеологияда совет ва венгер халқларининг туб манфаатларига муносиб бўлган қардошларча ҳамкорлик тобора мустаҳкамланаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Совет — Венгрия Шартномасига амал қилиб, социалистик ва коммунистик қурилиш ҳозирги босқичининг талаб-эҳтиёжларига мувофиқ, томонлар Совет — Венгрия алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг бундан кейинги конкрет тадбирларини ўзаро келишиб олдилар.

КПСС Марказий Комитети билан ВСИП Марказий Комитети ўртасида, СССР ва ВХР ҳукуматлари ўртасида, ҳар иккила мамлакатнинг қонун чиқарувчи органлари ўртасида бундан буён ҳам системали алоқа қилиб туришга, амалий ҳамкорликни мустаҳкамлашга, КПСС билан ВСИП маҳаллий ташкилотлари ўртасида ўзаро келишилган планлар асосида ҳар томонлама алоқаларни ривожлантиришга, ҳар иккала мамлакатнинг министрликлари, идоралари ва жамоат ташкилотлари ўртасида ҳамкорликни кенгайтиришга қарор қилинди.

Томонлар Совет — Венгрия иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигининг муттасил ривожланаётганлигидан, СССР билан ВХР ўртасида товар обороти ўсаётганлигидан мамнун эканликларини изҳор қилдилар. Планли, барқарор ва узоқ муддатга мўлжалланган хўжалик алоқалари, ҳамкорликнинг янги прогрессив формалари катта аҳамиятга эга эканлиги уқтириб ўтилди. Бу алоқалар ва ҳамкорлик ҳар иккала мамлакатнинг куч-ғайратини бирлаштириш асосида Совет Иттифоқи билан Венгрия халқ хўжалигининг муҳим эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришни таъминлайди.

Энг муҳим тармоқларни биргаликда планлаштириш ва уни ривожлантиришда иштирок этишга, машинасозлик, химия, приборсозлик соҳаларида, йўл транспорти воситалари, ҳисоблаш техникаси ва алоқа техникаси ишлаб чиқаришда, бошқа соҳаларда ихтисослаштириш ва кооперативлашни кенгайтиришга алоҳида эътибор бериш тўғрисида келишиб олинди. Томонлар илмий тадқиқотларни ва лойиҳалаш-конструкторлик ишларини кооперациялашнинг конкрет тадбирларини бундан кейин ҳам амалга ошириш зарур деб ишонч билдирдилар. Бу эса фан-техника революциясини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан қўшиб олиб бориш вазифасини янада самаралироқ ҳал этишга имкон беради.

Фикрлашув давомида томонлар социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга ошириш учун зарур барча чоралар изчиллик билан амалга оширилади, бу эса Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатлар халқ хўжалигининг самарадорлигини оширишга ва ривожини тезлаштиришга имкон беради, деб таъкидлаб ўтдилар.

Маориф, фан ва маданият соҳасидаги Совет-Венгрия алоқалари мустаҳкамланганлигини томонлар таъкидлашди ва шу масалалар юзасидан ҳамкорликни янда кенгайтиришдан манфаатдор эканликларини изҳор этишди. Иккала мамлакатнинг ижтимоий фанлар билан шуғулланувчи илмий ташкилотлари ва институтлари, ижодий союзлари ва бошқа идеология муассасалари ўртасидаги яқин амалий алоқаларни ривожлантириш тўғрисида келишиб олинди.

Музокаралар давомида халқаро аҳволнинг, коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг актуал проблемалари муҳокама қилинди. Томонлар шуни қайд қилдиларки, халқаро майдондаги жуда кескин синфий кураш ҳамон давом этмоқда, социалистик ҳамдўстлик, ишчилар ва коммунистик ҳаракат, миллий озодлик кучлари империалистик реакция кирдикорларини бартараф этиб, тинчлик ва социал тараққиёт ишининг янгидан-янги ғалабаларига эришмоқдалар. Халқаро империализм ва унинг гумашталари бу жараённи тўхтатиб қолишга ожиздирлар.

Венгрия томони шуни таъкидладики, Совет Иттифоқи халқаро империализмга қарши курашда, тараққиёт ва тинчлик кучларини қўллаб-қувватлашда жуда катта роль ўйнамоқда. Венгрия Халқ Республикаси ўзининг халқаро фаолиятини Совет Иттифоқи билан келишиб ва баҳамжиҳат олиб боришни ўзининг интернационал бурчи деб ҳисоблайди. Барча социалистик мамлакатларнинг халқлари СССР билан бирлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдан, унинг ленинча ташқи сиёсатини қўллаб-қувватлашдан манфаатдордирлар.

КПСС XXIV съездида қабул қилинган тинчлик программасига Венгрия томони юксак баҳо берди. Бу программа пролетар интернационализми принципига, халқаро вазиятни ва ижтимоий ривожланишнинг ҳозирги босқичини марксча-ленинча анализ қилишга асосланади. Бу программа турли ижтимоий тузумдаги давлатлар тинч-тотув яшашининг ленинча ғояларини амалда татбиқ этишнинг ўзгинаси бўлиб, тинчликни сақлаб қолиш, янги жаҳон урушига йўл қўймаслик учун халқаро майдонда олиб борилаётган курашнинг муҳим омилидир. Венгрия томони бу программа тобора тўлиқ амалга оширилаётганлигини зўр мамнуният билан қайд қилади.

Совет томони Венгрия Халқ Республикасининг изчил интернационалистик сиёсатини, унинг социализм халқаро позицияларини мустаҳкамлашга, Европада ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшаётганлигини юксак баҳолади.

Ялпи тинчлик ва социал тараққиёт учун курашдаги асосий куч бўлган қардош социалистик мамлакатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланаётганлигини музокара қатнашчилари зўр мамнуният билан таъкидладилар. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ҳамма соҳалардаги ҳам икки томонлама, ҳам кўп томонлама асосдаги ўзаро ҳаракатини бундан буён ҳам ҳар томонлама ривожлантиришга аҳд қилинганлиги таъкидланди. Шу муносабат билан Варшава Шартномаси ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида қатнашувчи социалистик давлатлар коллектив ташкилотларининг аҳамияти таъкидлаб ўтилди. Иккала мамлакатнинг раҳбарлари Куба Республикасининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлиб кирганлигини табрикладилар.

Томонлар ўз партияларининг кейинги вақтларда бошқа қардош партиялар вакиллари билан ўтказган учрашувлари ва музокаралари тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Улар шуни таъкидлашдики, коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилги Халқаро кенгаши белгилаб берган антиимпериалистик кураш программасини амалга ошириш давомида жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг сиёсий ва ғоявий бирлиги тобора кўпроқ мустаҳкамланмоқда, унинг жаҳон ривожига таъсири муттасил кучаймоқда. КПСС билан ВСИП халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг жипслигига марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида ҳар томонлама кўмаклаша берадилар, марксизмга зид қарашларга, миллатчиликка, ўнг ва «сўл» оппортунизмга қарши муросасиз курашаверадилар.

Шу муносабат билан томонлар маоизмнинг ҳамда ҳозирги Хитой раҳбарлари бутун сиёсий йўлининг хавфли эканлигини, бу йўл социалистик ҳамдўстликдаги коммунистик ва ишчи партияларнинг муштарак манфаатларига зид бўлиб, барча антиимпериалистик кучлар бирлигини қўпоришга қаратилганлигини таъкидладилар.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш вақтида томонлар миллий-озодлик ҳаракати янада юксалганлигини қайд қилдилар ҳамда СССР билан ВХР Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг озодлик, мустақиллик ва социал тараққиёт учун, эски ва янги мустамлакачиликни батамом бартараф этиш учун олиб бораётган курашини муттасил қўллаб-қувватлашларини таъкидладилар.

Қардош социалистик мамлакатларнинг баҳамжиҳат ҳаракатлари, коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг мустаҳкамланиши, миллий-озодлик ҳаракати янада ривожланганлиги тинчлик ва халқаро хавфсизликни муҳофаза қилишдан иборат актив сиёсатнинг янги муваффақиятлари учун қулай шарт-шароит яратиб берди. Халқаро кескинликни юмшатиш тенденцияси шу кунларда ўзига тобора дадил йўл очиб бормоқда.

Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси социалистик давлатларнинг Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг Прага Декларациясида баён этилган умумий позициясига мувофиқ, бошқа иттифоқчи давлатлар билан биргаликда кескинликни юмшатишга, коллектив хавфсизликни мустаҳкамлашга, Европа қитъасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган куч-ғайратларни давом эттиришга қатъий аҳд қилганлар.

СССР ва ВХР Европадаги социалистик давлатлар билан биргаликда, шунингдек бошқа манфаатдор мамлакатлар билан биргаликда хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгашини чақиришга ҳар томонлама кўмаклашишга тайёр эканликларини томонлар яна изҳор қилдилар. Бу кенгаш Европадаги ҳамма давлатларнинг коллектив куч-ғайратлари билан халқларнинг эзгу орзу-умидларига мувофиқ қитъада мустаҳкам тинчлик ва яхши қўшничилик системасини вужудга келтиришга асос солиши лозим. Шу муносабат билан томонлар Хельсинкида бошланган кўп томонлама маслаҳатлашувларга катта аҳамият берадилар.

Социалистик мамлакатларнинг Ғарбий Европадаги бир қанча давлатлар билан ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланаётганлиги, Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг ГФР билан тузган шартномалари, кейинги вақтлардаги бошқа бир қанча халқаро битимлар ва ҳужжатлар Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида янада актив қадамлар қўйиш учун қулай шароит яратаётганлигини томонлар уқтириб ўтдилар.

Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикасининг фикрича, ГДР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг асослари тўғрисида шартнома тузилганлиги ва кучга киритилганлиги Европадаги вазиятни соғломлаштириш йўлидаги янги катта қадамдир. Томонлар ГДР билан ГФРни БМТга тезроқ қабул қилишни талаб этадилар ва иккала герман давлатининг БМТга аъзо бўлиб кириш тўғрисидаги аризаларини қўллаб-қувватлаймиз, деб СССР, Буюк Британия, АҚШ ва Франция ҳукуматлари келишиб олганликларининг ижобий аҳамиятини таъкидлайдилар.

Иккала мамлакат раҳбарлари Чехословакиянинг ва барча социалистик мамлакатларнинг муҳим давлат манфаатларига даҳлдор бўлган Мюнхен зўравонлиги тўғрисидаги масалани бартараф этишни Европа сиёсатининг муҳим вазифаси деб ҳисоблайдилар. Ана шу ҳамма тадбирлар натижасида табиий равишда социалистик ҳамдўстлик давлатлари билан ГФР ўртасидаги муносабатлар янада нормаллашган бўлур эди. Ғарбий Германиянинг ўтмишдаги сиёсати туфайли вужудга келган ҳамда узоқ давом этган душманлик ва ишончсизлик даври оқибатлари бартараф этилган бўлур эди.

Томонлар шуни таъкидладиларки, улар социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан биргаликда Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш проблемасига муҳим аҳамият берадилар. Бу тадбир Европадаги вазиятни соғломлаштиришда мустақил қадам, ялпи тинчликни мустаҳкамлашнинг янги катта омили бўлиб қолиши мумкин.

Томонлар ялпи ва тўла қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга бундан буён ҳам ҳар томонлама кўмаклаша беришларини билдирдилар. Улар қуролсизланишга бағишланган ва БМТ маъқуллаган жаҳон конференциясини чақириш лозимлигини, бу конференцияга тайёргарлик кўришда ҳамма давлатлар, биринчи галда ядро қуролига эга бўлган давлатлар актив қатнашиши кераклигини яна таъкидладилар.

Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикасининг раҳбарлари қаҳрамон Вьетнам халқининг, Лаос ва Камбоджа ватанпарварларининг АҚШ чиқарган империалистик агрессияга қарши адолатли кураши билан доимо бирдам эканликларини айтдилар. Улар Вьетнамдаги урушни тўхтатиш ва тинчлик ўрнатиш тўғрисидаги битим хусусида ВДР ҳукумати билан ЖВР муваққат революцион ҳукуматининг позициясини қўллаб-қувватлашларини уқтирдилар ва АҚШнинг пайсалга солиш ва агрессияни давом эттириш тактикасига қарши чиқдилар.

Музокараларнинг қатнашчилари Корея Меҳнат партияси билан КХДР ҳукуматининг мамлакатни империалистик кучларни аралаштирмай, тинч йўл билан демократик асосида бирлаштиришга қаратилган амалий тадбирларини қўллаб-қувватлаётганликларини билдирдилар.

СССР билан ВХР АҚШ империализми қўллаб-қувватлаётган Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун, Яқин Шарқдаги тангликни хавфсизлик кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясидаги ҳамма қоидаларни изчиллик билан бажариш, аввало, Исроил қўшинларини оккупация қилиб олинган ҳамма араб территорияларидан чиқартириб юбориш асосида бартараф этиш учун кураш олиб бораётган араб халқларининг адолатли ишини бундан буён ҳам ҳимоя қилишга тайёр эканликларини таъкидладилар.

Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси Бангладеш Халқ Республикасининг БМТга аъзо бўлиб киришдан иборат қонуний ҳуқуқини барча давлатлар тан олишини талаб қилиб келдилар ва талаб қилаверадилар.

«Халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик ва ядро қуролини қўлланишни абадий тақиқлаш тўғрисида» БМТ Бош Ассамблеясининг XXVII сессияси муҳокамасига Совет Иттифоқи киритган таклифнинг ялпи тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашдаги катта аҳамиятига томонлар эътиборни жалб қилдилар ва БМТ Бош Ассамблеяси бу таклифни қабул қилганлигидан зўр мамнуният изҳор этдилар. Музокаралар вақтида актуал сиёсий халқаро проблемаларни тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро хавфсизлик ва давлатларнинг ҳамкорлиги манфаатларини кўзлаб, бартараф этишда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти муҳим роль ўйнаши лозимлиги уқтириб ўтилди.

* * *

Визит давомида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар ўртасида бўлиб ўтган учрашувлар вақтида кўпгина масалалар батафсил ва самарали равишда муҳокама қилинди. КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев билан ВСИП Марказий Комитетининг секретари А. Пуллаи ўртасида, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан ВХР ташқи ишлар министри Я. Петер ўртасида фикрлашувлар ва маслаҳатлашувлар ўтказилди.

Делегация совет мутахассислари ёрдамида қурилаётган Будапешт метрополитенининг иккинчи навбати — «Кошут майдони» станциясида бўлди, Венгрия пойтахтининг янги уй-жой кварталларини, шаҳардаги мактаблардан бирини бориб кўрди, Венгрия — Совет дўстлиги жамиятининг активлари билан учрашди. Делегация Дьер-Шопрон областига сафар қилиб, Дьер шаҳрини, шунингдек «Раба» вагон машинасозлиги заводини кўздан кечирди. Делегация Агард давлат хўжалигининг Хернад қишлоғидаги «15 Март» номли қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш кооперативининг иши билан танишди.

Совет Иттифоқининг партия-ҳукумат делегацияси Чепель металлургия комбинатида бўлди. Чепель металлургия комбинатининг спорт саройида бўлиб ўтган Совет — Венгрия дўстлиги митингида делегация Будапешт шаҳрининг меҳнаткашлари билан учрашди. Бу учрашув совет халқи билан венгер халқи ўртасидаги бузилмас иттифоқнинг ёрқин намойишига айланди.

Делегация меҳнаткашлар билан, жамоат ташкилотларининг вакиллари билан, партия ва давлат ходимлари билан жуда кўп суҳбатлар ўтказди, ҳамма жойда делегация самимий, қизғин кутиб олинди, бу эса венгер халқининг совет халқига, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига чуқур қардошлик туйғуларининг янги ифодаси бўлди.

Визит вақтида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев СССР Олий Совети Президиумининг топшируви бинoан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Янош Кадарга Ленин орденини топширди. Ўртоқ Янош Кадар совет ва венгер халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни ривожлантиришда жуда катта роль ўйнаганлиги, тинчлик ва социализм ишини мустаҳкамлашдаги катта хизматлари учун шу орден билан мукофотланган эди.

Совет ва венгер томонлари қардошларча дўстлик, самимият ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган ва КПСС билан ВСИПнинг, Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ҳукуматининг муҳокама қилинган ҳамма проблемалардаги тўла якдиллигини яна бир бор тасдиқлаган музокараларнинг натижаларидан тамомила мамнун эканликларини изҳор қилдилар, КПСС билан ВСИПнинг, СССР билан ВХРнинг ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлигини янада ривожлантириш совет ва венгер халқларининг туб манфаатларига, социалистик ҳамдўстлик ва жаҳон коммунистик ҳаракати манфаатларига мос бўлиб тушишига уларнинг ишончлари комил.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР ҳукуматининг топширувига биноан Совет делегацияси Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегациясини Венгрия томони учун қулай вақтда расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келишга таклиф қилди. Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ва Венгрия ҳукумати номидан Венгрия томони таклифни миннатдорчилик билан қабул қилди.

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

2 декабрда Тошкентда Ўзбекистон партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзолари ва Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар, республика Компартияси ревизия комиссиясининг аъзолари, район ва шаҳар партия комитетларининг биринчи секретарлари, область партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетлари раислари-нинг қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари, район ижроия комитетларининг, халқ контроли область комитетларининг ва область касаба союзлари Советларининг раислари, область комсомол комитетларининг биринчи секретарлари, область қишлоқ хўжалик бошқармаларининг, совхозлар трестларининг, «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг раҳбарлари, йирик чорвачилик колхозлари ва совхозларининг, чорвачилик илмий-тадқиқот муассасаларининг, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари ҳамда партия ташкилотларининг секретарлари, чорвачилик ва ем-хашак етиштириш илғорлари қатнашдилар.

«КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг чорвачилик ходимлари ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарори ҳамда чорвачиликни янада ривожлантириш соҳасида республика партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва хўжалик органларининг вазифалари» тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев доклад қилди.

Совет халқи СССРнинг ярим асрлик юбилейини зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик билан кутиб олишга ҳозирланмоқда. Бу йил, деди докладчи, Ўзбекистон меҳнаткашлари учун ҳам катта ва қизғин меҳнат йили бўлди. Натижада барча давлат планлари, топшириқлар ва юксак социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилди.

Республиканинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, айниқса пахтакорлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, ажойиб ютуқларга эришдилар. Ўзбекистон Ватанга 4 миллион 700 минг тонна пахта топширди. Беш йилликнинг икки йили мобайнида давлат планига қўшимча равишда 1 миллион 260 минг тонна пахта етказиб берилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари бу ютуқларни КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг жуда катта, доимий ёрдами ва ғамхўрлиги натижасида, партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органлари муттасил олиб борган ташкилотчилик иши натижасида, республикадаги барча меҳнаткашларнинг зўр бериб ва фидокорлик билан қилган меҳнати натижасида қўлга киритдилар.

Мамлакат пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштироки билан ўтказилган йиғилиши қишлоқ хўжалигини ва айниқса совет пахтачилигини янада юксалтириш тўғрисида партия ва ҳукумат қилаётган ғамхўрликнинг ёрқин ифодаси бўлди. Л. И. Брежневнинг Тошкентда бўлиши, унинг актив йиғилишида сўзлаган чуқур мазмунли нутқи меҳнат ғайратига янги куч бағишлади, республика меҳнаткашларини улуғвор вазифаларни ҳал этишга руҳлантирди.

Докладчи қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма участкаларидаги ишларнинг аҳволини батафсил анализ қилиб берди, халқ хўжалигининг бу муҳим участкасида кейинги йилларда катта ўзгаришлар рўй берганлигини айтди. Экин майдонлари кенгайди, ҳосилдорлик ошди. Кўп тармоқлар рентабелли бўлиб қолди, колхозлар ва совхозлар экономикаси мустаҳкамланди.

Чорвачиликни ривожлантиришда ҳам муайян силжишлар рўй берди. Жамоат чорва молларининг туёғи кўпайди, чорванинг маҳсулдорлиги ошди, ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг ўртача миқдори кўпайиб, гўштга топширилаётган чорванинг тирик вазни ошди. Республика колхозлари ва совхозлари сут, гўшт, тухум ва бошқа маҳсулотларни етиштириб, давлатга сотишни кўпайтирмоқдалар. Паррандачилик, чўчқачилик, сут ва гўшт чорвачилиги саноат асосида ривожлантирила бошланди. Чорвачилик бинолари қуриш кенг миқёсда олиб борилмоқда. Чорвани боқиш ва озиқлантиришнинг янги прогрессив технологияси кўпгина хўжаликларда жорий қилина бошланди. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш чоралари кўрилмоқда.

Чорвачилик интенсив равишда ривожлантирилмоқда. Кўпгина илғор колхозлар ва совхозлар барча чорва моллар туёғини ва паррандаларни кўпайтириш, чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга топшириш планларини ҳар йил ошириб бажармоқдалар ва юксак кўрсаткичларга эришдилар. Уларнинг тажрибалари ҳар бир хўжалик, колхоз, совхознинг ва умуман республиканинг кўпгина резервлари ва имкониятлари борлигини, бу-лардан фойдаланиш чорвачиликни тағин ҳам муваффақиятлироқ ривожлантиришга ва бу тармоқни аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига, саноатнинг эса хом ашёга ортиб бораётган талабларини қондира оладиган даражада ривожлантиришга имкон беришини кўрсатиб турибди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети чорвачиликни ривожлантиришга қаратилган бир қанча муҳим қарорлар қабул қилдилар. Кейинги вақтларда қабул қилинган бу қарорлар колхозлар ва совхозларнинг резервларини сафарбар қилиш учун, бу тармоқда техника тараққиётига эришиш учун, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни янада кўпайтириш учун катта истиқболлар очиб бермоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети республикада жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш чоралари тўғрисидаги масалани партия-хўжалик активи йиғилишида муҳокама қилишни зарур деб топди.

Докладчи ем-хашак базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш республикада чорвачиликнинг энг муҳим проблемаларидан бири эканлигини уқтириб ўтди. Қилинган ҳисоблар шуни кўрсатиб турибдики, республиканинг барча хўжаликларида чорвачиликнинг дағал ва ширали ем-хашакка бўлган эҳтиёжини тўла равишда таъминлаш мумкин. Лекин бунинг учун партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг диққат-эътиборини бедапояларни ва бошқа озуқа экинлари майдонини кенгайтиришга қаратиш, энг муҳими буларнинг ҳосилдорлигини ошириш зарур. Хўжаликларнинг эҳтиёжларини таъминлайдиган миқдорда омухта озуқа етиштиришни ташкил этиш билан чинакам шуғулланмоқ керак.

Республикада чорвачиликни ихтисослаштириш ва уни саноат асосига ўтказиш йўлида муайян ишлар қилиб қўйилди. Бу ишлар КПСС XXIV съездининг талабларига мувофиқ бажарилди. Гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни етиштиришнинг индустриал методлари жамоат чорвачилигини юксалтиришнинг энг тўғри йўлидир. Колхозлараро ҳамда давлат, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва аграсаноат комплекслари вужудга келтириш ишини бундан буён ҳам давом эттираверишт зарур. Бухоро областининг ташаббусини маъқулласа арзийди. Бу областда чорвачилик биноларини саноат министрликлари ва корхоналари қуриб бермоқда. Шу нарса очиқ равшанки, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда чорвачилик комплексларининг ва паррандачилик фабрикаларининг роли муттасил кучаяверади.

Гўшт-сут чорвачилиги соҳасида ҳам ечилмаган масалалар кўп. Ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори ҳали ҳам унчалик кўп эмас, чорва молларини урчитиб кўпайтиришга, ёш молларни тўғри боқиб ўстиришни ташкил этишга етарли эътибор берилмаётир. Ихтисослаштирилган гўшт чорвачилиги ривожланганлигига қарамай, колхозлар ва совхозларнинг сутчилик фермалари ҳали ҳам мол гўшти етказиб бераётган асосий манба бўлиб қолмоқда, бу эса сут етказишга ҳам, гўшт етказишга ҳам зарар келтирмоқда.

Қўйчиликни ривожлантириш борасида республика олдида катта вазифалар турибди. Кўп колхозлар ва совхозлар қўйчиликдан катта-катта даромад олаётганликларига қарамай, уни ривожлантиришга зарур маблағлар сарфламаётир. Қўйларни асраш учун зарур бинолар етарли равишда қурилмаётир, қўйчиликда сермеҳнат ишлар етарли даражада механизациялаштирилмаётир, яйловларнинг маҳсулдорлигини ошириш ишлари етарли равишда ўтказилмаётир.

Яйлов хўжалигини интенсивлаштиришни ошириш қўйчиликни юритишнинг ташкилий формаларини яхшилаш соҳасида янги вазифалар қўймоқда. Чўпонларнинг йириклаштирилган бригадаларини кўпайтириш, чўпонларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш ва маданий шароитини яхшилаш билан алоқадор барча масалаларни ўйлаб кўриб ҳал қилиб бериш зарур.

Докладчи чўчқачилик, паррандачилик, қуёнчилик сингари тармоқларни ривожлантириш учун зарур чоралар кўриш, наслдорчилик ишини яхшилаш, ветеринария хизмати кўрсатиш даражасини ошириш зарурлигини уқтириб ўтди.

КПСС XXIV съездининг қарорларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг иқтисодий самарадорлигини, унумдорлигини ва рентабеллигини ошириш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Аммо кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислар, Қишлоқ хўжалик министрлиги, Совхозлар министрлиги, Озиқ-овқат саноати министрлиги экономика масалалари билан ҳали ҳам тузук шуғулланмаётирлар, чорвачиликнинг барча тармоқларида рентабелликни таъминламоқ учун кескин чоралар кўрмаётирлар. Илғор хўжаликларнинг тажрибаларини ўрганиш ва ёйишга ҳам етарли эътибор берилмаётир.

Чорвачиликда бундан буёнги фан-техника тараққиёти бу тармоқнинг малакали кадрлар билан, хўжаликлар, бригадалар, фермаларнинг малакали раҳбарлар билан, турли хил мутахассислар билан таъминланишига бевосита боғлиқ бўлиб қолди. Жамоат чорвачилигимизнинг ҳамма участкаларида ишнинг кўзини биладиган ва ўз ишини севадиган билимдон кишилар бўлиши зарур.

Чорва қишловини муваффақиятли ўтказмоқ учун катта вазифаларни ҳал қилишимиз керак. Гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни қиш шароитида ҳам янада кўпайтирмоқ учун зўр бериб ва қунт билан ишламоқ керак.

«1972-1973 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг яқинда қабул қилган қарори меҳнаткашларнинг фаровонлигини ҳар томонлама ошириш тўғрисида партия ва ҳукумат қилаётган ғамхўрликнинг яна бир далили бўлди, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш борасида партия ишлаб чиққан комплекс программа муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлигини кўрсатувчи янги ҳужжатдир.

Шу қарорга мувофиқ Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун социалистик мусобақани янада авж олдириш борасида катта-катта чора ва тадбирларни мўлжаллаб қўйдилар. Партия, совет хўжалик органларининг вазифаси шуки, улар бу мусобақани тағин ҳам кенг қулоч ёйдиришлари керак. Чорвачилик ходимлари қишлоқ хўжалигининг мана шу муҳим тармоғини ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришмоқ, гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ учун партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига амалий иш билан жавоб беришлари лозим.

Докладни муҳокама қилишда Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимов, Тошкент область ижроия комитетининг раиси С. А. Асомов, Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари В. Н. Петров, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Е. Айтмуротов, Самарқанд областидаги 1-«Ғаллаорол» совхозининг директори В. Е. Васильков, Сирдарё область партия комитетининг секретари И. С. Умаров, Оҳангарон район партия комитетининг биринчи секретари Х. Обидов, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов, Фарғона область, Охунбобоев район ижроия комитетининг раиси Н. Қаюмов, Наманган область, Учқўрғон районидаги Ленин номли совхоз директори Ф. Турсунов, Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ем-хашак бўлимининг мудири А. С. Холиқов, Сурхондарё область партия комитетининг иккинчи секретари В. К Михайлов, Андижон областидаги «Савай» совхози маккажўхорикорлик бригадасининг бошлиғи А. Деҳқонов, Қашқадарё область, Ульянов районидаги «Ўзбекистон» қоракўлчилик совхозининг директори Н. Рустамов, Сурхондарё областидаги Гагарин номли давлат наслчилик заводининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Йўлдошев ўртоқлар қатнашдилар.

Сўзга чиққан ўртоқлар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг чорвадорларнинг социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги қарори ҳаммани гоят руҳлантириб юборганлигини айтдилар. Кўпгина бригадалар, фермалар, совхозлар, колхозларда чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказиш ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини қиш шароитида ҳам камайтирмаслик, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни муттасил кўпайтира бориш учун амалий чоралар кўрилмоқда. Нотиқлар жамоат чорвачилигидаги ишлар яхши ташкил этилаётганлигини, ем-хашак ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланилаётганлигини, илғорлар тажрибаси ва фан муваффақиятлари кенг жорий қилинаётганлигини кўрсатувчи мисолларни айтиб бердилар. Индустриал методларни чорвачиликка жорий қилиш, кўпроқ яхши кўрсаткичларга эришишга, маҳсулотлар таннархини камайтиришга ва хўжаликнинг рентабеллигини таъминлашга имкон берадиган ихтисослаштирилган йирик хўжаликлар ва комплекслар вужудга келтириш гоят зарурлиги уқтириб ўтилди.

Қолоқ хўжаликларни илғорлар даражасига етказиш, энг яхши сут соғувчиларнинг, бузоқбоқарларнинг, чўпонларнинг, паррандабоқарларнинг тажрибаларини барча чорвачилик ходимлари орасида кенг ёйиш муҳим вазифа эканлиги айтиб ўтилди. Илғорларнинг ташаббусларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ҳар бир коллективни, совхоз ва колхоз фермаларининг ҳар бир ходимини социалистик мусобақага тортиш зарур.

Чорвачилик — зарбдор фронт. Барча партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг диққат ва эътибори шунга қаратилиши лозим. КПСС XXIV съездининг қарорларида, партия ва ҳукумат қарорларида қўйилган талабларнинг амалда бажарилишини таъминлаш зарур.

Актив йиғилишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Йиғилишда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, О. У. Салимов, Қ. Камолов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова қатнашдилар.

Актив йиғилиши муҳокама этилган масалага доир тегишли резолюция қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ОФАРИН, ДЕҲҚОНЛАР!

ИШЧИЛАР ҚУТЛОВИ

Катта тўйга арзигули тўёна билан келиш, ўзбек халқининг қадим одати. Республикамизнинг заҳматкаш ва фидокор деҳқонлари барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл-кўл ҳосил ундирдилар. Айниқса пахтакорлар Ўзбекистон тарихида мисли кўрилмаган рекорд кўрсаткичга эришдилар. Улар тунларни тонгга улаб ишлаб, «оқ олтин»дан Химолай тоғларидан ҳам юксак тоғ уйдилар. Шижоаткор механик-ҳайдовчилар пахта териш машиналаримизнинг чинакам қудратини намойиш қилдилар. Икки миллион юз минг тонна пахта пўлат отларда йиғиб-териб олинди.

Ҳосил байрами — умумхалқ байрами. Пахтачиликда, ғаллачиликда, полиз-сабзавотчиликда, боғдорчиликда ва бошқа қишлоқ хўжалик соҳаларда катта меҳнат ғалабалари қўлга киритилган экан, бунда биз — ишчи ва инженер-техник ходимларнинг ҳам муносиб ҳиссамиз борлигидан фахрланамиз. Чунки, деҳқонлар эл-юртни ноз-неъмат ва саноат хом ашёлари билан таъминлашса, биз ҳамиша уларнинг оғирини енгил қиладиган мукаммал машиналар, сифатли ўғитлар ва бошқа юзлаб саноат буюмлари етказиб берамиз. Юбилей йилида минг-минглаб мукаммал тракторлар, пахта териш машиналари, тўкилган пахталарни йиғиштириб олувчи ва кўсак чувувчи механизмлар, тонна-тонналаб аммофос ва азот ўғитлари ишлаб чиқарилди. Буларнинг ҳаммаси — қишлоқ хўжалигимизнинг азамат гвардиячилари бўлган деҳқонлар учун!

Юбилей йили катта шарофат ва баракат йили бўлди. Дастурхонимиз ноз-неъматларга бойиди. Мамлакатимизда маъмурчилик ва тўкинчилик. Ҳамманинг дили равшан, кайфияти зўр. Хонадонларда файз-тароват. Ҳа, ҳосил байрамимиз ана шундай қувноқ ва шодиёналик билан ўтмоқда. Ҳимматингизга офарин, олиҳиммат деҳқонлар! Барча экинлардан мўл ҳосил ундирган қадоқ қўлларингиз дард кўрмасин! Зафар ҳамиша сизларга ёр бўлсин!

Б. ЖЎРАЕВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

М. МАРКОВ,
Пахтачилик машиналари бўйича махсус давлат конструкторлик бюросининг бўлим бошлиғи, Давлат мукофоти лауреати.

С. ТОЖИЕВ,
Меҳнат Қизил Байроқ орденли Бухоро пахта тозалаш заводининг Ленин орденли смена мастери.

А. ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 10-трестнинг Наманган қурилиш бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

4 миллион 700 минг тонналик улкан хирмон бунёд этилди! Мажбурият ортиғи билан адо этилди. Суратда: республикамизнинг минг-минг пахта хирмонларидан биридаги манзара акс этган.

И. Глауберзон фотоси.

Калинин районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхознинг пешқадам сут соғувчиларидан У. Ёқубова ва Г. Холмуҳамедовалар ҳосил байрамини йиллик мажбуриятларини бажариш билан кутиб олдилар.

А. Тўраев фотоси.

Муборакбод

УЙҒУН,
Ўзбекистон халқ шоири.

Ҳимматингга балли, азамат халқим,
Энди, қутлуғ бўлсин шонли зафаринг!
«Оқ олтин» карвони билан гўзалдир
Коммунизм сари қутлуғ сафаринг!

Лафзи ҳалол дея ном чиқаргансан,
Берган ваъдаларинг ерда қолмади.
Ғалабани кўзлаб пахтакорларинг,
Йил бўйи тер тўкди, асло толмади.

Дўлу сел, қатқалоқ, совуқ, ҳашарот.
Сувсизлик ғов бўлди зафар йўлида.
Аммо, ҳаммасини енгди мардларинг,
Ҳосил калитини ушлаб қўлида.

Деҳқоннинг жонига оро кирди фан,
Техника кучига куч қўшди ҳарвақт.
Бутун халқ шайланиб далага чиқди,
Мислсиз ҳосилни жамғардик барвақт.

Оқибат юз берди кутилган зафар,
Донғимиз кезмоқда яна жаҳонда.
Олий ҳимматимиз, қудратимиздан
Олтин тоғлар пайдо бўлди хирмонда.

Бу йилги ҳосилни устига ортсанг
Майишиб кетади тоғларнинг бели
Фалакка бош урган хирмонга боқсанг
Дилингда жўш урар шодликнинг сели!

Еру кўкка сиғмас бу йилги пахта,
Кимни қувонтирмас бу катта хирмон.
Яна Ўзбекистон оқ олтинининг
Кумуш жилосидан ёришди жаҳон!

Пахта қарвонлари келар пайдарпай,
Чеки, чегараси кўринмас ҳали.
Жавоҳир юклаган карвонбошилар
Саховатингизга ташаккур, балли!

Азамат Сирдарё, Қашқадарёнинг
Берган «оқ олтин»и хирмонларга тож!
Қадимий Самарқанд ва Қорақалпоқ,
Шонли ишингизга тилаймиз ривож!

Андижон, Наманган, Тошкент, Фарғона
Хирмонга муносиб ҳисса қўшганлар.
Хоразм, Бухоро ва Сурхондарё
«Оқ олтин» ишқида қалби жўшганлар.

Олий ҳимматингга барча эл қойил,
Қўлинг дард кўрмасин, азиз пахтакор!
Тўрт миллион етти юз минг тонна
Совға СССРнинг тўйига тайёр!

«Оқ олтин» унади қора тупроқдан,
Гўёки мўъжиза яратган каби.
Оламга таралур ўзбек пахтаси
Худди қуёш нури таралган каби.

Ҳа, оқ пахтамизга талаб каттадир,
Шарқда ҳам, ғарбда ҳам кўп харидори.
Пахта-бойлигимиз ва қудратимиз,
Халқимизнинг шони ва ифтихори!

Ипак пахтамизнинг олтин толаси
Дўстлик ипи эрур, дейди пахтакор.
Бу гапнинг мағзини чақинг, дўстларим,
Бу гапда жуда ҳам катта маъно бор!

Пахта қут, барака, бойлик келтирар,
Минг бир мўъжизанинг бари пахтадан!
Коммунизм номли олий бинонинг
Безаги, ҳашами, зари пахтадан!

Шаҳарлик меҳнаткаш, ҳашарчиларнинг
Буюк ҳиссаси бор катта хирмонда.
Студентларнинг ҳам улуши бордир
Пахтакорларимиз қозонган шонда.

«Зангори кема»нинг капитанлари,
Пўлат отга минган аёллар, қизлар,
Кумуш пахтазорнинг миришкорлари,
Сизга минг офарин! Фахримиз сизлар!

Олтин далаларнинг коммунистлари
Сизга ҳурмат билан таъзим қиламиз!
Ҳар бир эзгу ишнинг замирида ҳам
Сизнинг идрокингиз бор деб биламиз!

Азиз пахтакорлар, йилдан-йилга ҳам
Олтин хирмонингиз ҳосилга тўлсин!
Ҳар ишда раҳнамо, мададкоримиз
Улуғ партияга шарафлар бўлсин!

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

Республика механизаторлари бу йил 2 миллион 140 минг тонна пахтани машиналар бункеридан тўкдилар.

● Бир кунда она-Ватан хирмонларига 136 минг тоннага қадар пахта етказиб берилди.

● Мавсумда 30 мингдан ортиқ «зангори кема» ишлаб турди. 20 мингдан ортиқ кўсак териш ва кўсак чувиш агрегатлари ҳамда 60 минг тележкадан унумли фойдаланилди. Машиналар 1 миллиондан ортиқ теримчининг ишини бажарди.

● Ўзбекистонда бундан 50 йил муқаддам 53,5 минг гектар майдонга чигит экилиб, 39 минг тонна ҳосил олинган эди. Ҳар гектар майдоннинг ҳосилдорлиги 7,3 центнерни ташкил этганди.

● 1935 йилда республикада биринчи марта миллион тонналик довон ошилди — 1.088000 тонна пахта тайёрланди.

● 1945 йилда Тошкентда биринчи ва ягона экскаватор ишлаб чиқарилган эди. Ўтган йили эса республика машинасозлари 1115 та экскаватор тайёрладилар. Бу йил эса 1255 та шундай қудратли машиналар тайёрланади.

● 1940 йилда республикада бор-йўғи 300 тонна минерал ўғит тайёрланган эди. Бу йил эса 5,3 миллион тонна минерал ўғит тайёрланади.

● Бу йил республикада 448 минг тонна дон тайёрланди. Бу планга нисбатан 132 процентни ташкил этади. Айни пайтда ўтган йилги кўрсаткичдан 193 минг тонна кўпдир.

● Республика шолиқорлари пландаги 139 минг тонна ўрнига 180 минг тонна шоли топширдилар.

● Ўтган йили республика «кўк олтин» усталари 31,5 минг тонна каноп етиштирган эдилар. Бу йил қарийб 35 минг тонна каноп тайёрланди.

● Республика чорвадорлари юбилей йилида 144.579 тонна гўшт, 359.642 тонна сут, 346.571 минг дона тухум тайёрладилар.

● Юбилей йилида сабзавоткорларимиз 772.589 тонна ноз-неъмат етказиб бердилар.

● Республикада жамоат чорваси гуркираб ривожланмоқда. Ҳозир республикада 2,93 миллион бош йирик қорамол бор.

Табрик ва ҚУТЛОВ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада жуда катта муваффақиятларга эришдилар. Улар ўз сўзларининг устидан шараф билан чиқдилар, мамлакатнинг пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида олинган мажбуриятни ортиғи билан бажардилар. Республика дала меҳнатчилари Ватан олдидаги ўз интернационал бурчларини адо этдилар, рекорд миқдорда «оқ олтин» етиштириб, давлатга топширдилар.

Пахтакорларнинг эришган зўр муваффақияти совет кишиларини қойил қолдирмоқда, шавкатли меҳнат, деҳқоннинг қатъий сўзи учун қонуний фахрланиш ҳисларини туғдирмоқда. Ҳозир мамлакатнинг ҳамма томонларидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номига, республикадаги область партия ва совет ташкилотлари, министрликлар ва идораларнинг номига келаётган табрик телеграммалари оқими ана шундан далолат беради.

БОКУ

Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети, Озарбайжон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, республиканинг барча пахтакорлари улкан меҳнат ғалабаси — давлат плани ва юксак социалистик мажбуриятлар муддатидан илгари бажарилганлиги билан Ўзбекистон қишлоқ меҳнатчиларини қизғин қутлайдилар. Ўзбекистон пахтакорлари мамлакат пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида берган ваъдалари устидан шараф билан чиқдилар.

Озарбайжон меҳнаткашлари бу катта қувончни ўзбек биродарлари билан баҳам кўрадилар. КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга оширишда янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. АЛИЕВ,

Озарбайжон ССР Олий Советн Президиумининг Раиси К. ХАЛИЛОВ,

Озарбайжон ССР Министрлар Советининг Раиси А. ИБРАГИМОВ.

ФРУНЗЕ

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети меҳнатда эришилган улкан ғалаба — пахта етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилганлиги билан Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг барча меҳнатчиларини қизғин қутлайдилар.

Қардош Ўзбекистон меҳнаткашлари эришган бу жуда катта муваффақиятдан биз беҳад хурсандмиз. Шуниси қувончлики, бу ажойиб ғалаба улуғ байрам — кўп миллатли социалистик давлатимиз тузилганлигининг 50 йиллиги арафасида қўлга киритилди.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Т. УСУБАЛИЕВ,

Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Т. КУЛАТОВ,

Қирғизистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. СУЮМБОЕВ.

АШХАБОД

Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети улкан ғалаба — мамлакат пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида қабул қилинган оширилган социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажарганликлари билан қардош Ўзбекистон пахтакорларини ва барча меҳнаткашларини самимий табриклайдилар.

Меҳнатсевар ўзбек халқига КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга оширишда янги муваффақиятлар, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилган куннинг 50 йиллиги шарафига янгидан-янги меҳнат зафарларини қўлга киритувини тилаймиз.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитети,
Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми,
Туркманистон ССР Министрлар Совети.

ИВАНОВО

КПСС Иваново область комитети ва область Советининг ижроия комитети меҳнатда эришилган ажойиб ғалаба — пахта етиштириш ва тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажарганликлари билан областнинг барча меҳнаткашлари номидан Ўзбекистон пахтакорларини қизғин ва самимий қутлайдилар.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун, КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашда ўзбек дўстларимизга чин кўнгилдан янгидан-янги катта муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС Иваново область комитетининг секретари В. КЛЮЕВ,

Иваново область Совети ижроия комитетининг раиси А. СОЗИКИН.

НОВОСИБИРСК

Ўзбекистон пахтакорларининг меҳнат жасорати — улуғ Ватанимиз экономикасини мустаҳкамлашга қўшилган ажойиб ҳиссадир.

Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдиришда, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш соҳасида бундан буён қилинадиган ишларда Ўзбекистон республикасининг меҳнаткашларига янги катта муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС Новосибирск область комитетининг секретари Ф. ГОРЯЧЕВ.

АРХАНГЕЛЬСК

Ўзбекистон пахтакорларини улкан ғалаба билан чин кўнгилдан табриклаймиз. Партиямиз ва халқимиз иши йўлида бундан буён ҳам катта муваффақиятларга эришишини тилаймиз.

КПСС Архангельск область комитетининг секретари Б. ПОПОВ.

МОСКВА

Ўзбекистон пахтакорлари ва механизаторларини пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилишида қабул қилинган юксак мажбуриятни муваффақиятли уддалаганликлари билан қизғин қутлайман. Республикада пахтачиликни механизациялаш ҳеч қачон бу қадар юксак чўққига кўтарилмаган эди. Бу мардлик йилномасида алоҳида ўрин олади.

СССР қишлоқ хўжалик министри В. МАЦКЕВИЧ,

* * *

Ўзбекистон коммунистлари, комсомоллари, барча меҳнаткашларини Ленин комсомоли, барча совет ёшлари номидан эришилган жуда катта ғалаба, СССР ташкил этилганлигининг олтин юбилейига ажойиб туҳфа билан қизғин ва самимий қутлаймиз. Ўзбекистон пахтакорлари ўзларининг қаҳрамонона меҳнатлари билан қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун қандай курашиш кераклигини, қийинчиликларни қандай бартараф этиш, партияга, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга берган сўз устидан қандай чиқиш кераклигини ишонарли тарзда кўрсатиб бердилар. Республика комсомоллари, барча йигит ва қизлари пахта учун олиб борилган зўр курашда партия ташкилотларининг, коммунистларнинг жанговар ёрдамчилари бўлганликлари билан фахрланамиз.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари **Е. ТЯЖЕЛЬНИКОВ,**

* * *

Ўзбекистон пахта тайёрлаш давлат планини муваффақиятли бажарганлиги билан қутлаймиз. Республика пахтакорларига халқ хўжалигини юқори сифатли маҳсулот билан таъминлашда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

СССР енгил саноат министри **Н. ТАРАСОВ,**

* * *

Бу йил мўл ҳосил етиштирган ва йиғиб-териб олган пахтакорларни улкан ғалаба билан самимий қутлаймиз. Чин кўнгилдан меҳнатда янги муваффақиятлар тилаймиз.

СССР рангли металлургия министри **П. ЛОМАКО,**

* * *

«Оқ олтин» етиштириш ва сотиш юзасидан социалистик мажбуриятларини бажарган Ўзбекистон меҳнаткашларининг муваффақиятларидан ғоят хурсандмиз. Уларга янги муваффақиятлар тилаймиз.

Совет Иттифоқи Маршали **П. БАТИЦКИЙ.**

* * *

Ўзбекистон партия ва совет ташкилотлари, министрликлари ва идоралари номига келаётган телеграммалар орасида СССР Алоқа министрлиги, Ўш область ижроия комитети коллективларидан, граждан уруши ветеранлари, чегарачи жангчилардан ҳамда кўпгина бошқа муассаса ва ташкилотлардан олинган табрикномалар бор.

(ЎзТАГ).

ЗАФАР

Ҳамид ҒУЛОМ.

Озод халқ, ўз замини ва ўз тақдирининг соҳиби, мард ва қаҳрамон халқ ўз мақсади, иродаси, орзуларини забту қарор, истеъдоду маҳорат билан амалга оширишганақадар қодир эканини яна бир марта исбот этди.

Катта ҳосил, буюк хирмон учун курашда Коммунистик партия билан совет халқининг жаҳонга ибратомуз мангу бирлиги ёрқин намоён бўлди. Ҳа, қаттиқ курашларда, ёвларга қарши қаттол урушлар оловида, янги дунё қуришдаги матонатли меҳнатда синалган чиниққан пўлатдай метин ва нурдай мусаффо бу бирлик рекорд пахта ҳосили учун улуғ меҳнат ва улуғ сафарбарликда яна бир карра намойиш этилди.

Рекорд пахта ҳосили учун умумхалқ маъракасида социалистик жамиятимизнинг қудратли кучи — совет халқларининг ленинча дўстлиги яна ва яна тантана қилди.

Рекорд пахта ҳосили... тўрт ярим миллион тонналик чўнг хирмон кўтарилган 1971 йил пахтаси «Рекорд ҳосил» деб аталгани ёдингизда Яширишнинг нима ҳожати бор. 1972 йил — кўклами чўзилган, ёзи салқин, кузи серташвиш йилнинг ҳосили ҳам 1971 йил ҳосилидай «рекорд» бўлишига кўзи етмаганлар бўлмади эмас, бўлди. Аммо, олис манзилларни пухта кўзлаган ҳамиша партия ғояларини ва режаларига дил-дилидан содиқ халқимиз, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг партия ташкилоти, ҳукумати табиат, иқлим, об-ҳаво машаққатларини ҳар галгидай мардона енгишга, умумиттифоқ ва умумдавлат байрамига СССРнинг олтин тўйига бултургидан ҳам салмоқлироқ рекорд ҳосил армуғон этишга қарор бердилар.

Шу улуғ оилада бахтини топган баркамол халқимиз йил бўйи тинимсиз меҳнат қилди. Бу шунчаки оддий меҳнат эмас эди. Бу — далаларда, заводларда, фан даргоҳларида ақлни пешлаб, «ўн ўйлаб, бир кесиб», пухта чамалаб қилинган том маънода ижодий меҳнат эди.

Долзарб кунларда пахтакорларимиз ишини кўп кузатганим учун баъзи лавҳаларни эслагим келади.

Мамажон Дадажонов... Сирдарё областининг Дўстлик районидаги В. И. Ленин номли совхоз далаларида уни доим ўйчан кўрардим. Бригадаларда пахтазор кезади, ғўзалар ривожини кузатади, гул, чаноқ санайди. Ўйлайди... Тўлан билан шогирди Шамсиқамарга берилган «Ўзбекистон» маркали янги «зангори кема»ларнинг созланишини кузатади, ўзи ҳам қўлига «калит» олиб мурватларни бурайди, шпинделларни бирма-бир текширади, ўйлайди... Совхозда 140 та терим машинаси бор. Шулардан қайси бири қанчадан пахта теради. механизаторлар қандай тайёрланган, чавандозлар ким-у, ўртамиёналар, «бундайроқлар» ким? Уларнинг малакасини ошириш учун нималар қилиш керак? Ўйлайди...

Ўзбекистонда пахтачилик тарихида биринчи марта «зангори кема» капитанлари икки миллион 100 минг тонна «оқ олтин» териб бердилар. Битта машинада 800-900 тоннадан пахта терган гвардиячилар сафида Тўлан Дадажонов ҳам бор. Шамсиқамар Тўхтаева 700 тонна терди. Кичанов номли совхоздан Аҳмаджон Валиев бундан ҳам оширди. Аммо, бу йил улоқ Ҳафиз Полвоновда кетди — қандини урсин азамат!

«Зангори кема» ишлатишда бундан қарийб ўн йил аввалги илк ҳурков қадамларни эсласангиз, бу соҳада кейинги йилларда, айниқса бу йил қозонилган зафарни бемалол «пахтачиликда инқилоб» деб аташ мумкин!

Ҳа, дўстлар, Андижон ва Сурхон, Сирдарё ва Фарғона, Тошкент ва Наманган ҳамма область ва район далаларида юзлаб, минглаб чавандозлар, халқимизнинг жасур ўғил ва қизлари асримизнинг мана шу шонли етмишинчи йилларида пахтачилик тараққиётини янги кенг истиқболли йўлга солиб юбордилар!

Чет элларда жуда кўп мамлакатлар айниқса Осиё, Африка, Лотин Америкаси ёш мустақил давлатлари раҳбарларининг совет тузумига,социализм қурилишидаги тажрибаларимизга тобора кўпроқ ҳавас, орзу-умид ва иштиёқ билан қараётгани бежиз эмас. Айниқса, улуғ доҳиймиз В. И. Ленин асосини қўйган электрлаш ва ирригация қурилиши соҳасидаги жасоратли ишларимиз, улкан ғалабаларимиз тажрибаси бутун дунё учуч ибратлидир. Мирзачўл ерларини ўзлаштириш бошқармасида «Меҳмонлар дафтари» бор. Ундаги ёзувларни ўқисангиз, бизнинг буюк ГЭСларимиз ва сув ҳавзаларимиз, телевидение орқали ва автоматик бошқариладиган темир-бетон тўғонларимиз ва каналларимиз, сопол қувурлардан иборат зовурларимиз ҳамда совет фани ва техникасининг яна аллақанча мўъжизалари ҳамма қитъалар, ҳамма халқлар ва уларнинг раҳбарларини ҳайратда қолдирганига, улар ҳам биздай яшаш, ишлаш ва мўъжизалар яратишни ҳавас қилаётганига шоҳид бўласиз.

Қаерга борманг: Қарши чўлидаги Ульянов районигами ёки Избоскандаги «Савай» совхозигами, Ғиждувон далаларигами ёки Жиззахдаги «Москва» колхозигами, — ҳамма, ҳамма ерда халқ ва партия иши учун, ўз соҳаси ва ўз бурчи учун масъулиятни чуқур ҳис этган, буни бажаришни шараф деб билган етук кишиларни, хоҳ ёш, хоҳ кекса — меҳнат қаҳрамонларини учратасиз. Улар шунчаки иш қилиш, кун кечириш билан банд эмаслар, йўқ, асло бундай эмас! — Уларнинг фикри кенг, ўйи чуқуртийран, мақсад — улуғ, орзуси денгиз!

Ҳа, дўстлар, кимки ўзини ўз ери, оиласи, халқи, диёри, Ватани, давлати учун жавобгар деб билса, қалбидаги бурч ва елкасидаги юкнинг вазминлигини сезса, кимки ўзини ҳаёт ва истиқбол учун жавобгар деб тан олса бундай киши улуғ бўлади. Коммунистик партия, Совет давлати ҳар бир коммунист, ҳар бир граждан зиммасига шундай улуғ бурч юкладилар, шундай улуғ ҳуқуқлар бердилар. Социалистик жамият ўз аъзосини — озод инсонни шундай юксакликка кўтарди, унга туганмас илҳом ва синмас қанот бағишлади.

Республикамиз пахтакорларининг зафари — бу, аввало, коммунистик қурилишда ўзбек халқининг ва кўп миллатли серқуёш Ўзбекистон барча меҳнаткашларининг зафаридир.

Бу зафар — Совет Иттифоқи халқлари қардошлик оиласининг шонли тўйи арафасида ўзбек халқининг жонажон давлатимизга совға қилган бебаҳо хазинасидир.

Бизнинг хирмонимиз оддий
момиқмас,
Ўзбекнинг қардошлик
ҳиммати, қарзи,
Бизнинг хирмонимиз — толмас,
толиқмас
Оташин қалбларнинг эътиқод
рамзи.
Хирмонлар нурини қилиб
томоша,
Юртдошим,
шуни ҳам яхши ўйлангки,
Ярим аср оша,
довонлар оша
Унда порлагандир Октябрь
тонги!
Шу хирмон,
мисоли мангу сўлмас гул.
Фахру ғурур бўлиб озод
элимга
Эллик йиллик байрам —
шодиёна кун
Совға бўлиб борар улуғ
Ленинга!

VII ФЕСТИВАЛДА УЧРАШГУНЧА ХАЙР!

Иккинчи декабрда Тошкентда СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган қардош республикалар ёш шоирларининг VI Бутуниттифоқ фестивали тантанали вазиятда ёпилди.

Халқларимизнинг дўстлиги ва қардошлигини шарафловчи ёш шоирларнинг овози бир ҳафта мобайнида Ўзбекистон замини узра янграб турди. Фестиваль иштирокчилари қаерга боришмасин, уларни ишчилар, пахтакорлар, бинокорлар, студентлар ҳамма жойда энг қалин ва азиз дўстлардек кутиб олишди. Бухорода ва Самарқандда, Андижонда ва Фарғонада, Навоийда ва Марғилонда худди шундай бўлди.

Навқирон сўз усталарининг ижодиёти қардош халқларнинг поэзияси гуллаб-яшнаётганлигини, шоирларнинг совет адабиётининг буюк анъаналарига содиқлигини, коммунистик идеалларга бўлган садоқатини, халқ бунёдкорлик ҳаётининг фаол иштирокчилари бўлишни жон-дилдан истаётганликларини ёрқин ва ишончли тарзда намойиш қилиб кўрсатди. Москвалик Лариса Тараканова, ўзбек Абдулла Орипов, озарбайжонлик Чингиз Алиев, тожик Султонназар Шаҳзоданасимов ва фестивалнинг тантанали ёпилишда сўзга чиққан бошқа шоирларнинг сўзларида ана шу фикр-туйғулар изҳор этилди.

VI фестиваль иштирокчилари бўлган ёш шоирларнинг асарлари Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти томонидан махсус альманах қилиб чиқарилади. Бу шеърий тўплам Ўзбекистон намояндалари келгуси йилда қардош республика ёш шоирларининг VII Бутуниттифоқ фестивали иштирокчиларига топширадиган ўзига хос эстафетаси бўлади.

Фестивалнинг тантанали ёпилишида ёш шоирлар ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

ВЦСПС баёноти

Испан меҳнаткашларининг талабларини қондириш учун, демократия, касаба союз ҳуқуқлари ва эркинлик учун одилона кураш олиб бораётган касаба союз раҳбарлари ва активларини Испанияда полиция томонидан репрессия ва қувғин қилиш давом этаётганлиги тўғрисидаги хабарларни эшитиб совет меҳнаткашлари ниҳоят даражада ғазабландилар ва бунга қарши норозилик билдирмоқдалар.

Испания хавфсизлик хизмати бошқармасининг буйруғига биноан полиция Испания ишчилар ва демократик ҳаракатининг кўзга кўринган арбобларидан ўн кишини қамоққа олган. Булар орасида бир неча марта таъқиб қилинган ва ҳукумат маъмурларининг талаби билан ишдан бўшатиб юборилган Марселино Камачо, Николас Сарториус, Эдуардо Саборидо, ишчи руҳоний Франциско Гарсиа ва бошқа ўртоқлар бор. Ҳозир уларни «қўпорувчилик ишлари» билан шуғулланди, деб айбламоқдалар. Энди улар 18 йилдан 20 йилгача муддат билан турмага қамалиш хавфи остида турибдилар.

Испания ҳукумат маъмурлари ўз мамлакатида демократия ва эркинлик идеалларини ҳимоя қилаётган ишчиларнинг активларидан ўч олиш билан меҳнаткашларнинг ўз касаба союз ташкилотига эга бўлиш ва ўз манфаатларини ҳимоя қилиш ҳуқуқи тўғрисида Испания ҳукумати ўзи ратификация қилган халқаро конвенцияни қўпол равишда бузмоқда.

Миллион-миллион совет меҳнаткашлари номидан Бутуниттифоқ касаба союзларининг Марказий Совети Испаниядаги полиция репрессияларининг қурбонларига қардошларча бирдамлик изҳор этади, забастовкаларда ва касаба союз фаолиятида қатнашганлик учун суд орқали таъқиб қилишларга қарши кескин норозилик билдиради, шармандали судлар ўтказишни дарҳол тўхтатишни ҳамда Камачо ва унинг ўртоқларини қамоқдан бўшатиб юборишни, бошқа барча ноҳақ ҳукмларни бекор қилишни ҳамда турмаларда азоб тортиб ётган ва Испаниядан сургун қилинган барча ватанпарварлар ва демократларга, касаба союз активларига амнистия беришни талаб қилади.

БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ.

Табрик ва қутлов

ЗАФАР ЁР БЎЛСИН

Меҳнат фронтида эришган ажойиб зафарингиз муборак бўлсин. 4 миллион 700 минг тонна! Бунчалик улкан хирмонни ҳосил қилиш учун озмунча тер тўкмадингиз, не-не марди-майдонлар, не-не чевар теримчилар-у, сизлар меҳр билан атайдиган дала гвардиячилари озмунча жасорат кўрсатишмади! Уларнинг жасоратини ҳар қанча мақтаса арзийди.

Буюк меҳнат фронтида омманинг қудратли ғайрат шижоати, илғор техникани билимдонлик билан ишлатиш, коммунистик ғайрат ва шижоаткорлик ғолиб чиқди, табиий инжиқликлар матонат билан енгилди.

Зафар ҳамиша ёр бўлаверсин, азиз дўстлар!

Николай ТИХОНОВ,
Ўзбекистон ССР халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

А. А. Гречконинг Францияда бўлганлиги тўғрисида АХБОРОТ

ПАРИЖ, 1 декабрь. (ТАСС). Бу ерда СССР мудофаа министри А. А. Гречконинг Францияга қилган визити тўғрисида ахборот эълон қилинган. Мазкур ахборотда миллий мудофаа давлат министри М. Дебренинг таклифига биноан СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко 27 ноябрдан 2 декабргача расмий визит билан Францияда бўлганлиги айтилади.

Маршал А. А. Гречко Францияда бўлган чоғида уни республика Президенти Ж. Помпиду қабул қилди ва у Бош министр П. Мессмер билан ҳамда М. Дебре билан суҳбатлашди. А. А. Гречко шунингдек ташқи ишлар министри М. Шуман билан суҳбатлашди.

Маршал А. А. Гречко Париж районида ва вилоятида бир қанча ҳарбий ва саноат объектларини бориб кўрди. У, жумладан Истрадаги учиш синовлари марказида ва Карпьяндаги таълим марказида қабул қилинди. Шунингдек, у Тулон шаҳрини бориб кўрди.

Маршал А. А. Гречко Парижда қилган суҳбатлари чоғида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Франция Республикаси Президенти Ж. Помпиду Парижда имзолаган «СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик принциплари» асосида Совет—Франция муносабатларининг ривожи халқаро кескинликни камайтириш учун катта аҳамиятга эга эканлигини томонлар таъкидлаб ўтдилар.

Маршал А. А. Гречко ва М. Дебре ҳарбий соҳада Совет — Франция алоқаларининг ҳозирги аҳволини муҳокама қилдилар. Улар бу алоқалар қониқарли тарзда амалга оширилаётганлигини уқтириб ўтдилар ва 1971 йил 30 октябрда эълон қилинган Совет—Франция Декларациясига мувофиқ тарзда бу алоқаларни давом эттиришга қарор бердилар. Томонлар бундай алоқалар СССР ва Франция халқлари ўртасида ҳамжиҳатликни ҳамда дўстона муносабатларни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирдилар.

СССР Мудофаа министри миллий мудофаа давлат министри М. Дебрени расмий визит билан Совет Иттифоқига келишга таклиф этди. Таклиф қабул қилинди.

Деҳқон бўлсанг шудгор қил!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил 2 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида) учинчи стун—планнинг бажарилиш проценти

Наманган	138,2	109,5
Сирдарё	281,0	104,0
Тошкент	211,9	97,5
Андижон	137,1	78,3
Хоразм	7,8	65,3
ҚҚ АССР	26,1	56,3
Қашқадарё	60,6	45,4
Фарғона	54,4	39,8
Самарқанд	71,0	29,6
Сурхондарё	16,8	12,1
Бухоро	15,9	8,8
Республика бўйича:	1020,8	60,9

ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯЛАРДА

ИЗЛАШ-ИЗЛАНИШ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биохимия институтининг нуклеин кислоталар биохимияси лабораториясида бир неча йиллардан буён ҳар хил тур ва нав ғўзаларнинг оқсил ва нуклеин кислоталар билан алмашинуви, уларнинг таркиби ва тузилиши чуқур ўрганилмоқда. Маълум бўлишича, альбумин, глобулин ва гистонларнинг таркиби ғўзанинг «108-Ф» нави ҳамда вилтга чидамли «Тошкент-1» нави ва ёввойи тур ғўзанинг Мексиканум формасидагига қараганда катта фарқ қилади. Бир-биридан фарқ қиладиган оқсиллар ва нуклеин кислоталарнинг физикавий-химиявий хусусиятлари ва биологик функциялари чуқур тадқиқ этилмоқда.

Бу ишларнинг аҳамияти шундаки, кўпчилик оқсиллар актив ҳолатда бўлиб, ўсимликлардаги барча касалликларга қарши курашда иштирок этиши мумкин. Шу ишларга асосланиб, ўсимликларда касалликка қарши курашадиган антителолар ҳосил қилиш усуллари ишлаб чиқилади.

Бундан ташқари бизнинг лабораторня бир неча йиллардан бери ўсимликлар экспериментал биологияси, пахта селекцияси ва уруғчилиги, ўсимликларни ҳимоя қилиш институтлари билан ғўзада вилт касалини пайдо қилувчи замбуруғнинг ўсимлик танасига ўтиши ва унинг таъсирида ғўзанинг хужайрасида содир бўладиган ўзгаришларни ўрганмоқда. Тадқиқотларнинг мақсади шундан иборатки, биринчидан, ғўзанинг ҳар хил касалликка чидамлилиги генетик нуқтаи назардан асослаб берилиши, иккинчидан, вилт билан касалланган ўсимликларда биохимиявий жараёнларнинг ҳосил бўлиши, учинчидан, замбуруғ таркибидаги биологик актив моддалар вилт касалини ўсимликда чақиришда иштирок этиш ёки этмаслиги ҳамда вилт касаллигини олдини олиш йўллари ишлаб чиқилиши керак.

Янги нав ғўзаларнинг хўжалик жиҳатидан муҳим белгиларини узоқ вақт сақлаб қолиш масаласи эндиликда олимларимизни, қолаберса, хўжалик раҳбарларини кўпроқ қизиқтирмоқда. Акс ҳолда яратилган янги нав ўз қимматини тезда йўқотиб қўйиши мумкин. Бу вазифани тўғри ҳал қилишда молекуляр биологиянинг ютуқларидан муваффақиятли фойдаланиш муаммони тўғри ҳал этишга ёрдам берган бўлур эди.

Ҳозир кўпгина илмий-тадқиқот лабораторияларида ғўзада фосфор ва азот бирикмаларининг алмашинуви, оқсил, нуклеин кислоталар, ёғлар ва углеродларнинг ўсимлик антогенезидаги миқдорининг умумий ўзгариши ўрганиляпти, яъни ҳар хил минерал ўғитларнинг ўсимликлар ҳосилини ошириш нуқтаи назаридан тадқиқотлар олиб бориляпти.

Хуллас, Ўзбекистон биология фанининг умумий ривожланиши учун замин бўлиб хизмат қиладиган биохимия, биофизика, вирусология, агрохимия ва буларга яқин турган бошқа фанларнинг баъзи тармоқларини янада юксалтириш учун бизда барча имкониятлар мавжуд.

А. ИБРОҲИМОВ,
биология фанлари доктори, профессор.

ЧЕКСИЗ ҒАМХЎРЛИК

Хўжалигимизнинг меҳнатсевар чорвадорлари давлатга чорва маҳсулотлари етказиб бериш топшириқларини ҳамма турлари, сон ва сифат кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарди. Ҳосил тўйига муносиб тўёна билан келдик. Мен бошчилик қилаётган отар эса ҳар 100 бош совлиқдан 190 тадан қўзи олди.

Колхозимиз чорвадорлари ҳосил байрами арафасида қишлов тараддудини тўла тугалладилар. Планда кўзда тутилганидан 1200 тонна кўп омухта озуқа тайёрлаб, қишлов жойларига келтириб қўйдилар. Қўйхоналар, молхоналар, паррандахоналар тўла ремонт қилинди, янгилари қурилди. Қиш фаслида бирор чорва моли ҳам очиқ ҳавода қолмайди.

Партия ва ҳукуматимизнинг чорвачилик ҳақида яқинда қабул қилган қарорида яхши ишлаган чорвадорларни хизматига яраша рағбатлантириш, социалистик мусобақа ғолиби деб эълон қилиш, СССР орден ва медаллари билан мукофотлаш айтилган. Бу—биз чорвадорлар ҳақида қилинаётган ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир. Колхозимизнинг ҳамма чўпон-чўлиқлари, молбоқарлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида илғор ўринлардан бирини эгаллашга аҳд қилиб, асосий эътиборни шунга қаратмоқдалар.

Мамат АБДУМУРОДОВ,
Қашқадарё область, Деҳқонобод районидаги «1 Май» колхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ОНАЛАР ВА ТОННАЛАР

Қўшиққа кўмилсин бу кўҳна олам,
Қўшиқда саросар кезсин саболар...
Мен сархуш... бир завқдан ушладим
қалам,
Юртимда тўй бугун...
алёр, наволар.
Хушнудлик... борлиқда тароват болқир,
Олтин япроқларда зафар баёзи.
Далалар ораста, ёруғ юз халқим
Сахий ер сепига осмон тарози.
Олисдан кўринур тоғларда уккпар,
Тоғ эмас — тилла қош кийган хирмонлар.
Помирмас хирмонлар осмонни ўпар,
Хирмонда юксалди орзу-армонлар.
Хирмонлар..., қизларнинг нозик кулиши,
Хирмонлар..., йигитнинг келишган бости.
Хирмонлар... мингларнинг минг бир
улуши
Манглай тер, деҳқоннинг қабарган дасти.
Хирмонлар чиройи ўғирлар хаёл...
Мисоли гўдакнинг илк табассуми.
Даласин шу қадар севмаса аёл,
Эъзозли бўлмасди ҳосил мавсуми.

Зеболар... термулиб, кўнгил хушлайман,
Не кўнгил хушлайман, қалам ушлайман.
Тошлар ҳам эрирмиш кафтларингизда,
Сеҳр бор эмиш дил тафтларингизда.
Санамлар... бунчалар кулгу ярашмиш,
Бир байту, икки тор — икки дугона.
Бу ўтли кўзларда меҳр, карашма,
Икки ёр, шунқорга — икки жонона.
Сизлар дала меҳрин аллалаганда,
Ҳарир кўйлак қолди тахмонда маҳтал.
Сизлар «оқ олтин»ни тонналаганда,
Обрў довруғ солди Сизни ахтариб.
Ҳа, унут бўлдилар вақтинча висол,
Баланд пошналар ҳам ётди чанг босиб...

Қизлар юрагини этмаса нисор,
Юртда тўй бўлармиди ишга муносиб!
Сочининг ўрнига ғўза тароқлаб,
Эгатларда ёнди қизлар нигоҳи.
Севган ёр далага келди сўроқлаб,
Лол қолди кўрганда хирмонлар тоғин.
Илҳомга, завқларга чулғар дафъатан,
Турсуной, Чиннигул уйган тонналар.
Шу қадар довруғли бўлмасди Ватан,
Тўкмаса қалбининг қўрин оналар.
Хирмон бўй чўзмасди балки кўкларга,
Аёл ҳар чаноққа эгмаса қаддин.
Даласин гўдакдай босди кўкракка,
Шул сабаб зафарнинг йўқдир сарҳади.
Дала ҳам она-да, онадай сахий.
Не тонг, жуфт чашмадай қайноқ қўш
сийна.
Она юрт, оналар меҳридай боқий,
Бормикин бебаҳо, сўнмас хазина!
Даврада назокат, ишқли аёллар,
Далада оловли, рашкли аёллар.
Бахшийда айласа юртга борини,
Ғайрати гул айлар январь қорини...
Сўнгги чаноқларда шабнам сирғаси,
Сўнгги карвонларда кетар хаёлим...
Бу сафар шеъримга васфи сиғмаса,
Юз бора назм битай мақтаб аёлни.

Эътибор ОХУНОВА.

Салкам бир асрнинг юзини кўрган машҳур соҳибкор Ризамат ота Мусамуҳамедов ҳалол меҳнати билан обрў-эътибор топди. Ҳалол меҳнатларини партия ва ҳукуматимиз юксак тақдирлаб, унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди, Давлат мукофоти лауреати деган ном билан тақдирланди (юқоридаги сурат).

✦ ✦

Андижон область Ленин районидаги «Правда Востока» колхозининг Мирзажон Қодиров бригадаси 70 гектар экин майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» ҳосили олди. Пастдаги суратда: Мирзажон Қодиров хўжаликнинг ветеранларидан Эргаш ота Мўминов билан бир пиёла чой устида суҳбатлашаётган вақт.

А. Тўраев фотолари.

ҚАТРАЛАР

УРОҚ-БОЛҒА ТУТАШ

Сирдарё нурхонасида тантанали йиғилиш бўлди. Докладдан кейин илғорларга мукофотлар топшира бошлашди.

— «Фарҳод» совхозининг илғор чўпони...

— «Ширин» колхозининг сут соғувчиси...

Деҳқонча кийинган, юзлари шамолда қорайган пахтакор, боғбон, чорвадорлар ишчилар комитети раиси қўлидан совғаларни олиб кетишяпти. Ёнимда ўтирган директордан ҳайрон бўлиб сўрадим:

— Ким булар? Бу нурчилар йиғилишими ёки колхозчилар?!

Директор кулди:

— Янги анъана. Энергетиклар кунида биз уларни президиумга таклиф қилиб, совғалар берамиз. Қишлоқ хўжалик ходимлари куни улар бизни. Мана шу дарахтларни шулар экиб берган. Гулзорларни. Йил бўйи ишчиларимизни сут, гўшт, мева-чева билан таъминлаб туришди.

«Фарҳод» совхозида деҳқонлар дам олиш уйи, ҳаммом, клуб, фонтанларни кўрсатишди:

— Нурчилар, ишчилар қуриб беришди...

ЧЎЛ ВА ИНСОН

Бошини оппоқ тузга қўйиб, чолдек мудраб, тушида сувни, пахтани кўриб ётибди бепоён чўл.

Сокин саҳро қалбда ажиб ҳислар уйғотади, вазминлик билан инсонни жим кузатади. Хас-чўплар учиб унинг чангли, қорли бўронида вазмин тупроқ, чайр саксовуллар қолади бағрида. Инсоннинг ҳам чинаками!

МУҲАББАТ ГУЛХАНИ

Кеч куз. Изғирин эсиб турибди. Ферма олдида гулхан ёқиб, тўрт қиз бидонларни ювяпти, сигирларни соғиш тараддудини кўришяпти. Мажнунтолдек нозик, бели хипча, юзи сутда ювилгандек оқ, шаҳло кўзли қиз дугоналаридан яширинча тез-тез йўлга қараб қўяди. Унинг безовта бўлаётганини кузатиб турган дугонаси:

— Шодивойинг яна бирон тўй-пўйга уриб кетди. Бўлмаса тўрт марта бориб келса бўларди пунктга. Сигирларнинг ҳам елинига сут тиралиб, безовта бўлишяпти тез соғмасак.

Қизнинг юзлари ёнди. Кўзлари чақнаб кетди. Шодивойдан гап очилса у доим ҳаяжонланиб, юраги гуп-гуп уриб, тиззалари ҳозиргидек қалтирарди.

— Нега «меники» бўларкан, — деди Гулнора ноз қилиб, йигитнинг исмини эшитганидан хурсанд бўлса-да, норози оҳангда.

— Сеники бўлмай, кимники бўларди! Сени деб механикликдан кечиб, фермага келиб ишлаяпти. Бечорани куйдириб юрибсан, гап қўшмай. Ориқлаб, қорайиб, кесовдек бўлиб кетяпти кундан-кун. Биронтаси йўлдан урса, ким кўп — бўйи етган қиз кўп ҳозир қишлоқда, сўнг пушаймон бўлиб қолмагин тағин...

Қиз шундай йигитни «бошини айлантириб қўя олгани»дан ичидан севинди, энтикди. Лекин юрагига ваҳима ҳам тушди: «Йўқ, ҳеч ерга кетмайди, кетмайди! Юраги боғланган!» Гулнора киприкларини гулханга қадади. Олов ёнаётгани йўқ, рақсга тушяпти. Ферма ортидаги ёнма-ён ўсган икки дароз терак учида қолган япроқлар чапак чаляпти. Ферманинг пастқам биноси кўркам қаср бўлиб кўринди кўзига. Ёзнинг иссиқ кунидаги учрашувни эслади: қиз фермадан ҳорғин қайтаётган эди. Орқасидан машина келиб, сигнал берди. Қиз йўл четига ўтди. Йигит машина кабинасини очиб, ҳаяжонли товуш билан:

— Гулнора, — деди. — Кел, элтиб қўяман.

Қиз индамай, ерга қараб кетаверди. Йигит машинани секин ҳайдаб бораверди:

— Чиқ, еб қўймайман, — деди Шодивой ялингандек.

Қиз кабинада юзини четга буриб ўтирди. Ёноқлари ловиллаб ёнарди. Йигитнинг саволларига ҳам жавоб бермади. Қишлоққа яқинлашганда, тўхтатинг, деб эшикни очмоқчи бўлди. Очолмади, Йигит эгилиб, очқичга қўл узатганда, тирсаги қизнинг белига тегди:

— Пахта тугасин, — унинг ҳароратли товуши қизнинг қулоғини эркалаб ўтди, — фермага ишга ўтаман. Сени ҳар кун кўриб юраман.

Қиз машинадан тушганда қулоқлари ғувиллар, боши карахт, бутун танига ёқимли ҳорғинлик ёйилган эди...

Шундан буён ҳар кун кутади, юраги типирчилаб кутади уни, Кўрган сайин яна кўргиси келади. Соғинади. Буни на дугоналари, на уйига билдиради. Лекин кўзлари сирни ошкор қилиб қўяди, ёнади.

Қиз елкасидаги сочиқни унутиб, қўпини оқ фартуқ этагига артди. Ички бир туйғу, сезги билан йўлга тикилди. Узоқда хашак ортилган машина қораси кўринди. Муҳаббатдек ширин, ҳаяжонли, сутдек оппоқ, ёруғ кўринди у келаётган йўл. Эски, шалқиллаб қолган машинаси ғиротдек учқир! Шоди уни шунга миндириб, янги оламга олиб кетади. Йўқ, қиз ўзи қанот чиқариб учади. Ана, ҳозир ҳам капалакдек енгил, ерда турибдими, ҳавода муаллақ турибдими, сезмаяпти. Қалбида муҳаббат гулхани ловиллаб турган кимсанинг елкаларидан қайрилмас қанот ўсиб чиқади, уни олис-олисларга, юксакликларга парвоз эттиради!

Самар НУРОВ.

Рассом хандаси

Мусобақадошлар ҳосил тўйида.

Бугун чорвадорнинг ҳам байрами.

Совға

Рассом М ВОРОБЕЙЧИКОВ.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

Б. — 284. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 02774.